
NA ROZLOUČENOU S ALEŠEM HAMANEM

LUBOMÍR MACHALA

Prof. PhDr. Aleš Haman, DrSc., zemřel 7. 12. 2023. Bylo to téměř půl roku poté, co 26. 6. dosáhl úctyhodného věku jedenadevadesáti let. Z hlediska odborného patřil Aleš Haman k těm nemnoha představitelům literární vědy, kteří se ctí obstáli jako literární teoretici, literární historici i literární kritici. Haman se navíc činil i jako editor nebo překladatel odborných textů z angličtiny či francouzštiny. Své nepřeborné poznatky a zkušenosti pak téměř dvacet let předával posluchačům Západočeské univerzity v Plzni i Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, na níž krom toho také založil a řídil ústav estetiky a dějin umění. K jeho dalším pracovištím patřilo Státní zdravotnické nakladatelství (1956–1957), Ústav pro českou a světovou literaturu Československé akademie věd (1957–1972; 1990–1992) a Státní (dnes Národní) knihovna (1972–1990), přičemž nutno zdůraznit, že Hamanův první odchod z prestižního literárněvědného pracoviště na počátku „normalizace“ nebyl dobrovolný a stály za ním politické důvody.

Výčet odborných textů, kolektivních publikací i samostatných knih Aleše Hamana začíná v roce 1956 diplomovou prací *Vlastenecká lyrika z let 1885–1895* a je velmi obsáhlý a pestrý. Při této příležitosti však podle mne nemá valného smyslu suplovat snadno dostupná encyklopedická hesla. Chtěl bych jen zdůraznit, že Hamanovy práce se vždy vyznačovaly vysokou a širokospektrální erudicí, myšlenkovou originalitou, přínosností i precizností a přesným přístupným jazykem. Onen publikační výčet myslím uzavírá studie, kterou jsem pro časopis *Bohemica Olomucensia* od profesora Hamana vyprosil počát-

kem roku 2018 a kterou nazval „Estetika – poetika – umění“. Vyšla v druhém čísle našeho odborného periodika toho roku, ale její redakční příprava nebyla jednoduchá a už vůbec radostná. A nebýt významné spolupráce Hamanovy manželky dr. Růženy Hamanové, dnes už bohužel také zesnulé, nemohla by dotyčná stať být zveřejněna. Pro mne byly peripetie spojené s publikováním tohoto článku velmi zarmucující a bolestné. Ani nevím, čím jsem si to zasloužil, ale profesor Haman se nejrůznějším setkáním či spoluprací s mojí personou nikterak nebránil, při troše neskromnosti snad mohu napsat, že se mezi námi zrodilo i přátelství, byť jsme se nevidali příliš často a věkový rozdíl mezi námi byl více než čtvrtstoletí. No a sledovat, jak někomu blízkému a váženému věk a nemoc bezohledně ubírají síly i schopnosti, není věru nic potěšujícího či povzbuzujícího.

V osobnosti profesora Aleše Hamana ztratila česká literární věda, publicistika i akademická obec vynikajícího pracovitého odborníka i pedagoga. Jeho spolupracovníci, kolegové a studenti pak vzácně empatického, skromného, obětavého a přátelského člověka.

S úctou a poděkováním sepsal

Lubomír Machala